

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Літературознавча пропедевтика в початковій школі
(назва)

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова   Форма контролю: залік

Освітній ступінь: бакалавр

Для спеціальності (-тей) 013 Початкова освіта

Обмеження для вибору: Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі в початковій школі

Кількість кредитів (годин): 4 кредити / 120 годин (денна форма: год.: 20 - лекції; 20 - практичні; 8 - лабораторні; 72 - самостійна робота; заочна форма: год.: 4 - лекції; 6 - практичні; 2 - лабораторні; 108 - самостійна робота)

Мова викладання: українська

Презентаційні матеріали: посилання на курс в онлайн платформі Moodle: <http://moodle.Idgu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=581>

2. Інформація про викладача

ПІБ: Пенькова Світлана Дмитрівна

Науковий ступінь, вчене звання, посада: доцент

Кафедра: дошкільної та початкової освіти

Робочій e-mail: penkovaasvetlana@gmail.com

Години консультацій на кафедрі: четвер 15.00-16.00

3. Цілі дисципліни та результати навчання*

Предмет дисципліни: процес формування повноцінної читацької навички здобувачів початкової освіти; розвиток мотивації молодших школярів до читання з розумінням; удосконалення вмінь працювати з художніми та науково-художніми текстами під час уроків літературного читання.

Мета дисципліни полягає в удосконаленні фахових компетенцій майбутніх учителів початкових класів закладу загальної середньої освіти при роботі з різножанровою дитячою літературою на уроках класного та позакласного читання; оволодінні методами та прийомами застосування інноваційних технологій проведення уроків літературного читання.

Результати навчання:

знати: теоретичні основи формування читацької самостійності молодших школярів; специфіку формування літературних компетенцій за типовою освітньою програмою; вміти: планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до читання; ефективно впроваджувати програми НУШ; розробляти мультимедійні презентації щодо вивчення літературних текстів; діагностувати стан навчальних досягнень з читання.

4. Зміст дисципліни

Тема № 1. Теоретичні передумови формування основ читацької компетентності молодших школярів.

Тема № 2. Специфіка читацької та літературної грамотності в початкових класах НУШ.

Тема № 3. Характеристика наскрізних умінь «читання з розумінням».

Тема № 4. Методика структурно-сислового аналізу художнього твору в 2-4 класах.

Тема № 5. Особливості опрацювання науково-художньої літератури в початкових класах.

Тема № 6. Практичне ознайомлення здобувачів початкової освіти з літературознавчими термінами.

Тема № 7. Уроки літературного читання в сучасній початковій школі.

Тема № 8. Позакласне читання – невід’ємна складова мовно-літературної галузі.

Тема № 9. Творчий розвиток молодших школярів на уроках літературного читання.

Тема № 10. Інноваційні технології навчання літературного читання у практиці сучасної початкової школи.

5. Політика курсу

Відвідування навчальних занять

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов’язково бути присутніми на лекційних і семінарських заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав був відсутній на семінарському занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використував надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущене заняття 0 балів. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов’язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Академічна доброчесність

Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «Положення про систему забезпечення академічної доброчесності» в ІДГУ. Наявність академічного плагіату в студентських доповідях є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

Використання технологій штучного інтелекту

Студентам забороняється використовувати технології генеративного штучного інтелекту, зокрема чат-боту ChatGPT і відповідних аналогів. Генерування текстового або графічного контенту та представлення його як власного є різновидом обману та порушенням академічної доброчесності. У разі виявлення порушень, робота не зараховується або виставляється негативна оцінка.

6. Контрольні заходи та критерії оцінювання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю. Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях та результати самостійної роботи. Нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ».

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
	залік
90-100	зараховано
89-70	
51-69	
26-50	незараховано

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

Форма поточного контролю: усне опитування на семінарських заняттях, писемне тестування, виконання та захист ІНДЗ.

Форма проміжного контролю: виконання модульної контрольної роботи. Модульний контроль з дисципліни проводиться у письмовій формі. Кількість модульних контрольних робіт на дисципліну – 1.

Зразок модульної контрольної роботи:

1. Визначити теоретико-методичні основи методики навчання літературного читання.
2. Розробити плани-конспекти опрацювання художніх творів на уроках класного та позакласного літературного читання (за вибором студента).
3. Скласти словник з пропедевтики літературознавчих понять для 2-4 класів НУШ.

Форма підсумкового контролю: залік (за результатами поточного та проміжного контролю)

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу,

	обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання завдань самостійної роботи

Вид	Максимальна кількість балів
Розробка планів-конспектів опрацювання художніх творів на уроках класного та позакласного літературного читання.	5
Складання літературознавчого словника	5
Підготовка та захист реферату	5
Виконання та захист медіа проекту – презентації з обраної теми	5

Критеріями оцінювання змісту *структурно-змістового аналізу сучасного букваря* є текстова основа підручника, його доступність для здобувачів освіти як за змістом, так і за формою, відповідність віковій категорії дітей, вміння студентів систематизувати мовний матеріал, добирати вмотивований і методично доцільний зміст.

Критеріями оцінювання *доповіді (реферату)* здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.

Індивідуальне завдання є обов'язковим для виконання та передбачає написання реферату на одну із запропонованих тем. Разом з тим у здобувач освіти може запропонувати свою тему у відповідності до особистих науково-дослідних інтересів та погодити її з викладачем. Також за бажанням студент може написати декілька рефератів протягом семестру для підвищення загальної оцінки за курс.

Критеріями оцінювання *медіа проекту-презентації* є відповідність її змісту темі доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за виконання модульної контрольної роботи – 30 балів, а мінімальний пороговий рівень за її виконання складає 16 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка з дисципліни (залік) виставляється після її вивчення до початку екзаменаційної сесії за результатами поточного та проміжного контролю (відповідно вагові коефіцієнти **0,7** та **0,3**).

Залік отримує студент, який виконав усі види завдань, визначені у робочій програмі навчальної дисципліни й має достатню кількість балів за поточний контроль (не менше 35 балів) та проміжний контроль (не менше 16 балів).

7. Основна література та інформаційні ресурси

1. Білявська Т.М. Методика навчання літературного читання: Навчально-методичний посібник. Миколаїв: СПД Румянцева, 2017. 109 с.
2. Геруля Г. Літературознавча компетентність – основа літературного розвитку школярів // *Початкова школа*. 2010. №3. С. 7–10.
3. Качак Т. Дитяча література та методика навчання літературного читання. Методичні рекомендації. Івано-Франківськ, 2020. 62 с.
4. Коваль Г.П., Іванова Л.І., Суржик Т.Б. Методика читання: Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012. 280 с.
5. Котик Т.М. Методика літературної освіти молодших школярів: опорні конспекти лекцій для студентів спеціальності «Початкова освіта». Івано-Франківськ, 2014. 73 с.
6. Методика навчання літературного читання: навчальний посібник. Умань: ВПЦ «Візаві», 2017. 133 с.
7. Наумчук М.М. Сучасний урок української мови в початковій школі (методика і технологія навчання). Тернопіль: Астон, 2002. 352 с.
8. Савченко О.Я. Методика читання у початкових класах: посібн. для вчителя. К.: Освіта, 2007. 334 с.

Додаткова:

1. Деркач Н.І. Навчання грамоти: навчально-методичний посібник для студентів, учителів. Тернопіль: Підручники і посібники, 2003. 112 с.
2. Пенькова С.Д. Моральне виховання молодших школярів на уроках літературного читання // Збірник наукових праць «Духовність особистості: методологія, теорія і практика» Вип.1 (88). Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2019. с.143-151.
3. Пенькова С.Д. Формування вмінь самостійної роботи з підручником у початковій школі // Збірник наукових праць Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Вип. 53, 2021. С. 144-152.
4. Савченко О.Я. Етапи опрацювання художніх творів на уроках читання // *Початкова школа*. 2005. № 9. С.22–27.
5. Хома О.М. Особливості сприймання художнього тексту на уроках літературного читання. Електронний ресурс:
https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/8710/1/2015_%D0%9E%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0_C%D1%82%D0%B0%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B0_%D0%A2%D0%BE%D0%B2%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D1%86%D1%8C_Miznarodna%20konfer_S197-199.pdf#page=261

Затверджено на засіданні кафедри дошкільної та початкової освіти

від «15» січня 2024 р., протокол № 8